

ХРОНІКА

ЮРІЙ РАДЧЕНКО

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «XX СТОЛІТТЯ – ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР ТА ПРОБЛЕМИ ГОЛОКОСТУ» (22–23 жовтня 2010 р.)

22–23 жовтня 2010 р. Всеукраїнський центр вивчення Голокосту «Ткума» за підтримки Міністерства освіти і науки України, Інституту політичних та етнопонаціональних досліджень, історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка та Центру юдаїки провів Міжнародну науково-практичну конференцію «XX століття – етнопонаціональний вимір та проблеми Голокосту».

При відкритті конференції Олександр Заремба у своїй доповіді «Українське єврейство: міф чи реальність» спробував визначити, як все ж таки слід називати єврейське населення України: «українські євреї» чи «євреї України», чи можна виділити якісь особливості українських євреїв в історичній ретроспективі та сучасності. Ігор Щупак повідомив про методологічні аспекти та стан побудови Музею історії євреїв України та історії Голокосту у Дніпропетровську. Катаржина Русінова, докторант Гуманістично-природничого університету ім. Яна Кохановського (м. Кельце, Польща), виступила з доповіддю про злочини представників єврейської громади м. Кельце у поліцейських рапортах 1916 року. Михайло Яценко, доцент кафедри філософії Сибірського федерального університету (Красноярськ, Росія), повідомив своє бачення аксіологічних особливостей національного питання в Україні.

© Ю. Радченко, 2010

З цікавою та змістовною доповіддю виступив професор Рівненського державного гуманітарного університету Максим Гон. Він спробував проаналізувати політику пам'яті про жертв Голокосту та проблеми її функціонування в сучасній Україні. Професор Запорізького національного технічного університету Володимир Орлянський торкнувся питання ролі запорізької міської управи в структурах окупаційного апарату та проблеми знищення євреїв у м. Запоріжжя. Доповідач дійшов висновку, що міська управа Запоріжжя не брала прямої участі у знищенні місцевих євреїв. Дуже емоційною була доповідь заступника директора з питань науково-методичної роботи Державного архіву Вінницької області Фаїни Винокурової «До питання проблеми людського вибору в екстремальних ситуаціях нацистської окупації», яка закінчилася демонстрацією документального фільму «Реквієм пам'яті» про Праведницю народів світу з Вінниці.

У ході роботи конференції працювало три секції. Перша секція носила назву «Голокост та проблеми міжнаціональних відносин в умовах війни. Уроки Голокосту та формування міжнаціональної, міжрелігійної толерантності в Україні. "Індустрія Голокосту, Голодомору". Питання політизації проблеми». Друга – «Національні питання в імперський період, в умовах авторитарних та тоталітарних режимів. Історія українського єврейства в листівках, світлинах, спогадах та усних оповідах. Єврейські штетли України у міжвоєнний період». Третя секція мала назву «Уроки історії як засіб виховання. Методика викладання історії Голокосту та формування толерантного мислення у школярів».

Серед доповідей, які мали науково-академічний характер, хотілося б виділити ось такі. Аспірант кафедри історії України Житомирського державного університету імені І. Франка Геннадій Полетаєв повідомив про участь євреїв в русі Опору на території Житомирщини в роки Другої світової війни. Заступник начальника відділу інформації та використання документів Державного архіву Івано-Франківської області Любов Соловка виступила з доповіддю «Прикарпаття: етнонаціональний вимір регіону у міжвоєнний період та після геноцидів (Голокосту, Голодомору 1946–1947 та інш.) середини ХХ ст.». Після виголошення доповіді в аудиторії почалася дискусія з приводу терміна «етноцид», який використовувала пані Соловка по відношенню до

політики радянської влади на території Прикарпаття у післявоєнний період. Дуже цікавою та якісною була доповідь доцента кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Республіканського вищого навчального закладу «Кримський інженерно-педагогічний університет» Григорія Кондратюка «Національна політика по відношенню до єврейського населення Кримської АРСР у 1920-30-х», в якій автор показав цікаві особливості проведення радянської політики «коренізації» по відношенню до різних етносів (татар, українців, євреїв) на території Кримського півострова. Міжнаціональним відносинам в Молдавії у міжвоєнний період була присвячена доповідь заступника директора Інституту історії, етнології та права Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського Віталія Тучинського «Національний склад населення та особливості розвитку культури Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки в 1924–40-х роках». Автор доповіді дійшов висновку, що саме в той час формувалися передумови до сучасного латентного слов'яно-молдаванорумунського протистояння у Придністров'ї. Окрім того, наприкінці першого дня конференції І. Щупак модерував круглий стіл під назвою «Для чого українцям вивчати історію Голокосту? Європейський досвід та українські реалії».

На другий день учасники конференції відвідали екскурсією єврейські місця Житомира, меморіальний будинок-музей С.П. Корольова. Того ж дня була проведена презентація двох академічних видань. Завідувач відділу новітньої історії та політики Інституту історії НАН України д-р Георгій Касьянов презентував свою нову книгу «Dance Macabre: голод 1932–1933 років в політиці, масовій свідомості та історіографії». Журнал «Україна модерна» презентували д-р Андрій Портнов та д-р Володимир Маслійчук.

Планується видання матеріалів конференції.